

RAMON LLULL

• Fes un esquema amb els gèneres que trobam a l'obra de Ramon Llul·liana

- Obres poètiques :

Poemes autobiogràfics

Poemes programàtics i didàctics

Poemes hagiogràfics

- Obres filosòfiques, científiques i pedagògiques
- Obres narratives
- Obres místiques
- Obra didàctica i religiosa
- Obra moral

• Explica les característiques generals de cada gènere

Obres filosòfiques

Els primers escrits filosòfics responen a l'anhel de trobar una sistematització d'idees que il·lumini amb caràcter definitiu la ment de l'infidel. *Art abreuçada d'atrotar la veritat*, reducció del coneixement humà a un limitat nombre de principis que, mediat un sistema combinatori, pot donar la resposta a tot tipus de qüestions, és la seva primera formulació. Es tracta d'oferir raons necessàries, esquivant sempre el poc convincent principi de l'autoritat. El nucli de l'obra filosòfica de Llull és objecte de repetides reelaboracions: *Art demostrativa* (1283), *Taula general* (1293), *Lògica nova* (1303) i *Ars Dei* (1308), entre altres. Però hi ha que afegir que en el mètode de coneixement propugnat, de tradició agustiniana i neoplatònica, conflueixen altres arts a tenor d'altres dimensions que presenta l'experiència de conèixer, així *Art de contemplació* (1282–1287) o *Art amativa* (1289); de forma que, dins de la producció lul·liana, les obres filosòfiques no poden dissociar-se d'altres de caràcter enciclopèdic, contemplatiu o místic o inclús narratiu. D'allò són exponent *Llibre de contemplació* (1274) i *Arbre de filosofia d'amor* (1298) que va baixar un mateix títol reuneixen en feliç síntesi totes les característiques abans enumerades.

Obres místiques

Obres místiques són *Llibre de Santa Maria* (1290), diàleg entre personatges al·legòrics sobre les excel·lències de Maria, que l'entusiasme de l'autor converteix en vibrant homenatge d'en d'engorjat, i *Llibre d'amic e amat* (127 (1276), compost de 365 versículs de prosa poètica, on elements com la lírica provençal, de la mística àrab i del *Cantar de los cantares*, contribueixen a nodrir amb subtils matrius la expressió de les relacions entre l'ànima de Déu. Aquesta obra serà incorporada després a la novel·la *Llibre d'Evast e Blanquerna* o simplement *Blanquerna* (1283), vigorós retaule de l'època, on el protagonista, impulsat per les seves conviccions religioses a trobar la perfecció, coneix tots els estats de la vida cristiana: matrimoni, vida religiosa, prelatura, pontificat i, després de renunciar a aquest, la vida eremita de pura contemplació. També traçada amb sentit itinerant és la novel·la *Llibre de meravelles* (1288) o *Félix*, nom del protagonista, que el seu inquisitiu peregrinar és el fil conductor de penetrants reflexions sobre la bellesa de la creació i els més diversos aspectes de la vida social i del comportament humà.

Obres literàries

Entre els poemes de Lull, la crítica destaca *Lo desconhort* y *Cant de Ramon*, peces d'un tall autobiogràfic que, compostes en moments adversos (entre 1295–1300), adquireixen un emotiu sentit confidencial, així *Plant de Nostra Santa Maria*, que recrea amb devota inspiració les lamentacions de Maria al peu de la Creu. La resta de les seves composicions en vers són peces més bé didàctiques que posen metre i rima al servei d'una fàcil memorització per part del destinatari; és el cas del *Los cent noms de Déu* y *Medicina de pecat*, entre altres. Predomina un estricte caràcter a una sèrie d'obres en prosa com *Llibre de l'ordre de cavalleria* (1275), sobre la formació cristiana del cavaller, que influiria amb intensitat en l'obra de Joanot Martorell i Martí Joan de Galba *Tirant lo Blanc* (1276); el *Llibre del gentil e los tres savis*, exemplificació narrativa de com podria aplicar-se el mètode exposat en *Art abreujada* i el *Llibre de mil proverbis* (1302).

- **Enumera algunes de les obres més importants de Ramon Llull i digues a quin gènere pertanyen**

- **Obres poètiques:**

Podem dividir els seus poemes en tres grans blocs:

1. Poemes autobiogràfics. *Lo desconhort* i el *Cant de Ramon*.
2. Poemes programàtics i didàctics. *Lo Concili* i *Medicina de pecat* i la *Logica de Gatzel*.
3. Poemes hagiogràfics. *Cent noms de Deu* i el *Plant de la Nostra Dona Sancta Maria*.

- **Obres filosòfiques, científiques i pedagògiques :**

Filosofiques *Art abreujada d'atropar la veritat*, *Llibre del gentil e los tres savis* (Arbre de sciència) *Rethorica nova* , *Liber de ascenso et intellectus*.

Científiques *Llibre de la natura*, *Tractat d'Astronomia*, *Nova Geometria*

- **Obres narratives :**

El llibre d'Evast i de l'home Blanquerna són fill (Llibre de les bèsties)

El llibre de les meravelles (Fèlix)

- **Obres místiques:**

El llibre d'Amic i Amat

Llibre de contemplació amb Déu, *Arbre de filosofia d'amor*

- **Obra didàctica i religiosa:**

Llibre dels gentils e dels tres sabis , *Llibre de l'ordre de Caballeria*, *Doctrina puerill* , *Llibres Natalis i de Natali Puerit Parboli Cristis i Eros*, *Llibre de Sancta Maria*, *Los cent noms de Déu* *medicina de pecat*

- **Obra moral:**

Llibre de les bèsties, *Libre d'Amic e Amat*

- **Les noveles de Ramon Llull:**

4.1. Blanquerna

a) Títol complet

El llibre d'Evast i de l'home Blanquerna són fill

b) Resum breu

El protagonista del *Llibre d'Evast e Blaquerna*, novel·la escrita a Montpeller el 1283, és un heroi sense taca que té el do de triar sempre amb èxit la millor opció vital des de la perspectiva lul·liana. Als divuit anys abandona els pares, Evast i Aloma, i la proposta matrimonial de Natana, a la recerca de la perfecció espiritual de l'ermità. Hi arriba, però, al final d'un llarg periple en el curs del qual haurà fet de viatger, de monjo, d'abat, de bisbe i de summe pontífex. L'estímul constant de superació de Blaquerna l'emparenta amb els cavallers de la gran ficció del segle XIII.

El relat de la vida de Blaquerna ofereix un canemàs literari en el qual Llull inscriu una presentació global de la societat del seu temps, dividida per estaments. Així el primer llibre tracta de la gent que es casa: l'estament de matrimoni, simbolitzat pels pares de l'heroi. La parella viu en perfecta harmonia conjugal i en una situació de benestar econòmic fins que el fill arriba a la majoria d'edat. A partir d'aquest moment, la parella renuncia al seus béns, funda un hospital de pobres, s'imposa un règim de continència marital i es dedica a donar bons exemples, d'acord amb les inquietuds espirituals dels laics del segle XIII.

El segon llibre és el de l'estament de religió. Comença presentant la vida de Natana, que és la contrafigura femenina del protagonista. Després de vèncer l'oposició de la família, Natana professa en un monestir, del qual acaba essent l'abadessa modèlica, i on regula la vida de les monges a través de receptes preses de l'Art de Ramon Llull. Mentrestant Blaquerna inicia la recerca de la perfecció interior en un complicat vagabundeig que el porta a descobrir la necessitat de sotmetre's a l'obediència d'una regla de vida. Com a monjo, Blaquerna destaca per la seva afecció a l'estudi i a la devoció mariana.

Els llibres tercer i quart presenten dues formes jerarquizades de poder social exercit per clergues. Llull hi recull apunts molt variats, i plens d'informacions històriques valuósíssimes, que permeten de seguir les reformes que Blaquerna introdueix en la gestió de la diòcesi de la qual és elegit bisbe, i del conjunt de la cristiandat que acaba governant quan esdevé papa. Blaquerna encomana oficis nous als canonges i als cardenals, destinats a revitalitzar la vida espiritual i a difondre la fe cristiana. L'èxit assolit per aquestes noves tasques fa que Blaquerna es pugui retirar finalment a la vida contemplativa i esdevingui mestre d'ermitans.

El llibre cinquè de la novel·la té dues parts: una col·lecció de màximes morals i filosòfiques, el 'Llibre d'amic e amat', i un tractadet sobre tècniques d'elevació de l'esperit, l'Art de contemplació'.

c) Explica les característiques del protagonista

Blanquerna, és un heroi sense taca ha de triar sempre amb èxit la millor opció vital i té un constant de superació.

d) Analitza altres personatges

Evast i Aloma són els pares de l'heroi, viuen en perfecta harmonia conjugal fins k el fill arriba a la majoria de edat, són el model de tots pares i a partir d'akest moment renuncien als seus bens i es dediquen a donar bons exemples i es Natana és el personatge destacat de totes les abdaeses .

e) Llibre/s que inclou

El Blanquerna conté en els seus cinc llibres algunes obres escrites anteriorment per Llull.

Llibre d'amic e amat, `Art de contemplació.

4.2. Fèlix

a) Títol complet

El Llibre de les meravelles

b) Resum breu

Ramon va escriure aquesta ambiciosa novella didàctica durant la primera estada a París, entre l'any 1287 i el 1289. El protagonista, Fèlix, nom amb el qual també es designa correntment l'obra, no és un heroi sense màcula com Blaquerna, que intervé decisivament en l'organització de les coses del món, sinó un pelegrí que observa la realitat descobrint amb dolorosa sorpresa la distància que separa la conducta humana de l'ordre diví de la creació. El terme medieval `meravella' fa referència a aquesta dolorosa sorpresa de Fèlix davant de les variades formes del mal, però també designa l'entusiasme positiu del viatger quan assoleix aspectes de la veritat per boca de filòsofs i ermitans que dialoguen amablement amb ell.

Els viatges de Fèlix proposen un recorregut preparat pel saber enciclopèdic del segle XIII, de manera que els deu apartats de l'obra coincideixen amb els subjectes de l'Art de Ramon: Déu, els àngels, el cel, els elements, les plantes, els metalls, les bèsties, l'home, el paradís i l'infern. Tot i que el *Llibre de meravelles* forneix molta informació sobre teologia i filosofia natural, el nucli de l'obra és a la filosofia moral, present a la vuitena part, el `Llibre d'home', que es complementa amb l'apòleg polític de l'apartat anterior, el Llibre de les bèsties.

El *Fèlix* combina la narració amb les formes dialogades, pròpies els textos didàctics medievals. Algunes vegades Llull ens mostra els progressos dels deixebles aprofitats, que són capaços de resoldre complicades qüestions tan bé com els seus mestres: es tracta d'un estímul per al lector, que és invitat a formar-se en el seu contacte amb el llibre que té a les mans. La principal eina que li ofereix Ramon són els exemples, la vertadera ànima del *Llibre de meravelles*. Pràcticament tot el que s'esdevé a l'obra `representa' alguna altra cosa. Els mestres que troba Fèlix aclareixen els seus dubtes a través de relats i de semblances d'altres aspectes de la realitat, que tenen una correspondència analògica amb la informació requerida. La cosmovisió de Llull, fonamentada en les nocions platòniques de l'analogia i de l'exemplarisme és la responsable de la forma literària d'aquesta novella. Algunes vegades les analogies són aparentment obscures: Llull mai no vol, però, que ho siguin del tot, perquè creu en el poder educatiu de l'exercici intel·lectual

c) Explica les característiques del protagonista

d) Analitza altres personatges

Mestres i deixebles

e) Llibre/s que inclou

El llibre de les bèsties

5. La poesia de Ramon Llull:

–Poemes autobiogràfics:

5.1. Títols

5.2. Resum de cada un

El *Cant de Ramon* (1300) és una autobiografia en vers que sollicita l'adhesió del lector a la causa de l'autor. Consta de 14 estrofes monorimes de sis versos de vuit síl·labes. El poema comença amb la conversió de Ramon, i repassa les principals fites de la seva carrera, des de la fundació de Miramar, a la redacció de l'Art. El jo líric es queixa del poc èxit de la seva empresa i demana a Déu que el protegeixi i que li concedeixi 'companyons coneixents' que l'ajudin a portar endavant el seu projecte. El text inclou alguns moments molt emotius, com si Llull hagués trobat una nova funció a la poesia trobadoresca, cultivada en la seva joventut, i de la qual havia renegat.

El *Desconhort* (1295) és un poema de 69 estrofes monorimes de 12 versos alexandrins, que calia recitar al so del poema èpic carolingi, avui perdut, *Berart de Montdidier*. Es tracta d'un treballat debat en vers entre Ramon i un ermità, primer reticent i després entusiasta, a propòsit del programa artístic del beat, que recupera amb finalitats propagandístiques les tècniques literàries a què Llull havia renunciat quan es va convertir i va abandonar la poesia trobadoresca.

El poema comença amb un relat biogràfic: Ramon està 'en malencolia' perquè fa trenta anys que es dedica sense èxit a la causa de la conversió dels infidels i de l'enaltiment de la fe. Un ermità que es troba present invita Ramon a fer examen de consciència per veure si la seva *Art general* és efectivament una bona causa. A Ramon li sembla que està lliure de pecat perquè parteix de l'amor a Déu i d'un autèntic impuls de caritat envers el proïsme. Les reticències de l'interlocutor no consolen Ramon, sinó que el fan enfadar: res no el pot ajudar si fracassa. Finalment, 'consirà l'ermità si Ramon deïa veritat' i acaba reconeixent que l'empresa que aquest ha iniciat és bona i agradable a Déu. Ramon troba un primer alleujament de la seva pena en el moment en què l'ermità es mostra disposat a col·laborar amb ell, i dóna gràcies a Déu.

5.3. Perquè els poden denominar autobiogràfics?

Perquè reflecteixen característiques de la vida de Ramon Llull

RAMON LLULL

Les seves obres